

Sorg og krise politik i Børnehjørnet

Denne sorg- og krisepolitik er udarbejdet for at give personalet et redskab til at håndtere de svære situationer der kan opstå, når børnene oplever tab eller kriser. Personalet kan med denne politik, se hvordan der skal handles, hvis der opstår sådanne situationer.

Politikken er opdelt i seks temaer, svarende til forskellige tabs- eller krisesituationer: Alvorlig sygdom, skilsmisse, dødsfald, ulykkestilfælde, fjernelser.

Hændelser som kan medføre sorg eller kriser:

1. Alvorlig længerevarende sygdom hos et nært familiemedlem
2. Skilsmisse
3. Dødsfald i barnets nære familie
4. Dødsfald blandt børnene i institutionen
5. Dødsfald blandt personalet
6. Alvorligt ulykkestilfælde i institutionen
7. Fjernelse fra hjemmet

1. Alvorlig længerevarende sygdom hos et nært familiemedlem

Dette kan være en situation, hvor mor, far eller en søskende er alvorlig syg, med længere hospitalsindlæggelse. Al opmærksomhed er rettet mod det syge familiemedlem, og barnet bliver klemt, glemt, - der er ikke plads til at barnet kan udtrykke sin bekymring eller få dækket sit behov for omsorg.

Hvordan skal personalet agere:

- En snak med familien om, hvad det er der er sket, - hvor omfattende sygdomsbilledet er, og hvordan man håndterer forholdene omkring barnet. Hvem hjælper til, hvor opholder barnet sig. Disse oplysninger gør det nemmere for os at bakke op omkring forløbet.
- Aftale, hvem i institutionen, der kan være primærvoksen både i forhold til barnet og forældrene. Det er vigtigt at sikre sig, at der ikke tales hen over hovedet på barnet om hændelsesforløbet. Enten er barnet med i snakken eller også skal den foregå et andet sted, uden barnets deltagelse.
- Det er også nødvendigt at få præciseret, hvem der skal vide noget om sygdomsbilledet ud over leder eller primærvoksen: hele personalegruppen, børnene i gruppen (og dermed også forældrekredsen i et eller andet omfang, det er her vigtigt at informere om, hvordan der kan tages hensyn til de berørte parter).
- Tæt omsorg og opfølgning omkring barnet. Det aftales med forældrene hvordan, hvor meget og hvor ofte de ønsker tilbagemelding om barnets trivsel.

Sorg og krise politik i Børnehjørnet

- Det er vigtigt, at der i den nære personalegruppe har en kollega som sparring i processen. Der kan i denne situation være brug for både faglig og følelsesmæssig supervision. De berørte personaler vælger selv deres sparringspartner blandt kolleger.

2. Skilsmisse & fjernelse fra eget hjem

Når forældrene bliver skilt, eller der sker alvorlige ændringer som evt. fjernelse fra eget hjem, betyder det store forandringer for barnet. Der har som regel været en lang proces med store følelsesmæssige konflikter før beslutningen træffes, så kommer savnet og sorgen over forandringen, og der bliver evt. en ændring af boligsituationen. Der vil for det meste opstå en loyalitetskonflikt forhold til forældrene, og der vil være et langt efterforløb indtil situationen normaliserer sig for barnet.

Hvordan skal personalet agere:

- En snak med familien om, hvad det er der sker, - hvem skal have forældremyndigheden, hvor skal barnet bo, hvordan er stemningen omkring skilsmisseforløbet, hvordan kan institutionen hjælpe barnet, - hvordan og hvornår skal der informeres om situationen.
- Det er vigtigt i denne sammenhæng, at personalet ikke tager parti, eller involvere sig i processen. Vi skal forholde os til barnet, og de følelsesmæssige ting, der sker med barnet.
- Aftale, hvem i institutionen, der kan være primærvoksen både i forhold til barnet og i forhold til forældrene. Det er vigtigt at sikre sig, at der ikke tales hen over hovedet på barnet om hændelsesforløbet. Enten er barnet med til snakken, eller også skal den foregå et andet sted, uden barnets deltagelse.
- Når vi modtager børn fra "nyskilte" familier, eller som resultat af fjernelse fra hjemmet, skal vi have skærpet opmærksomhed omkring barnets generelle trivsel og indkøring.
- Der skal tages stilling til, hvordan børnegruppen informeres. Fx ved samling, ved at læse bøger, ved samtaler med børnene i løbet af dagen.
- Tæt omsorg og opfølgning omkring barnet. Det aftales med forældrene hvordan, hvor meget og hvor ofte de ønsker tilbagemelding om barnets trivsel.
- Det er vigtigt, at der i den nære personalegruppe er en kollega som sparring i processen. Der kan i denne sammenhæng være brug for både faglig og følelsesmæssig supervision.
- Det er vigtigt at gøre sig klart, at processen for barnet kan være længere end der regnes med. Der kan desuden opstå en følelsesmæssig belastende situation for barnet, når der kommer "ny kæreste" ind i billedet.

Sorg og krise politik i Børnehjørnet

3. Dødsfald i barnets nære familie:

I denne sammenhæng taler vi om mor, far eller søskende.

Hvordan skal personalet agere:

- Meddelelsen om dødsfaldet modtages, dette videreformidles til personalet. Modtages meddelelsen på dødsdagen flager vi på halv denne dag, og fortæller børnene ved samling hvad der er sket.
- Familien kontaktes af lederen, for at aftale hvem der skal være barnets primær kontaktperson, når barnet kommer tilbage, samt om hvordan og hvornår barnet kommer tilbage til institutionen.
- Forhold omkring bisættelse/begravelse: Spørge familien om tid og sted, og om der evt. må deltage et personale og leder fra institutionen. På dagen sendes en buket blomster, - og der flages på halvt hvis familien ønsker dette. Det er vigtigt at vejlede familien omkring barnets deltagelse i bisættelsen/begravelsen. Vi anbefaler at barnet deltager i bisættelsen/begravelsen, samt sikre, at der er opmærksomhed på barnet. Barnet har også mistet og har brug for sympati og tilkendegivelser på lige fod med voksne.
- Når barnet kommer tilbage i institutionen. De øvrige børn forberedes på, at barnet kommer tilbage og er til at lege med igen! Det er af stor betydning, at barnet tilbydes "normale forhold", - *her er alt som det plejer, selvom der måske er kaos hjemme*, dog med særlige hensyn og fokus på barnet trivsel.
Personalet skal støtte og hjælpe barnet, tale om forløbet, når barnet tilkendegiver at det gerne vil. Det er også vigtigt, at der skabes rum og forståelse for børnenes indbyrdes samtaler om, og forståelse af døden.

4. Dødsfald blandt børnene i institutionen

Ikke dødsfald i institutionen (se senere punkt 5)

Hvordan skal personalet agere:

- Den der modtager meddelelsen, informerer leder og øvrige personale.
- Alle stuer holder samling, hvor børnene informeres, - når alle børn er kommet. Der snakkes om hvad der er sket, hvad det vil sige at være død, om bisættelse/begravelse osv.
- Der flages på halv. Børnene fra stuerne, samt evt. venner samles og situationen drøftes godt igennem, - gerne over flere dage.
- Lederen kontakter familien en af de første dage, og forhører sig om familien ønsker vores deltagelse, - personale, børn m/forældre ved

Sorg og krise politik i Børnehjørnet

bisættelse/begravelse. Vi vil gerne opfordre kammeraternes forældre til at tage deres barn med til bisættelsen/begravelsen, - hvis familien synes det er i orden. Hvis de ikke ønsker deltagelse, kan vi informere om dette. Familien orienteres om mulighed for samtale med kommunens psykolog.

- På dagen ved bisættelse-/begravelsesdagen: Institutionen sender en buket blomster og hvis familien ønsker det, flages der på halv til at starte med og på hel stang efter tidspunkt af bisættelse/begravelse.
- Personale: På først kommende personalemøde sættes tid af til at snakke om dødsfaldet, børnenes reaktion, personalets egen reaktion og følelser omkring dødsfaldet og processen med bearbejdning blandt børnene.
- Bearbejdning blandt institutionens børn: De andre børn vil være optaget af døden i lang tid. En af måderne at bearbejde det på, er at lade dem tegne, tale, lege det igennem. Vi kan fx opfordre til at hvert barn tegner en tegning af eller til det afdøde barn, som vi hænger op på en "mindevæg". Det er vigtigt at give plads til snak om døden, selvom det er følelsesladet. Man må gerne vise, at man er ked af det, det gælder også personalet.
- (Børnehaven besøger kirkegården: Børnene kan medbringe blomster, tegninger, lys osv. - men alt med måde.)

5. Dødsfald blandt personalet

Hvordan skal personalet agere:

- Når meddelelsen er modtaget, informeres leder og øvrige personale.
- Alle stuer holder samling, hvor børnene informeres, - når alle børn er kommet. Der snakkes om hvad der er sket, hvad det vil sige at være død, om bisættelse/begravelse og om at flaget skal på halv.
- Der flages på halv, mens alle børn samles om flagstangen.
- Lederen kontakter pårørende en af de første dage, og forhører sig om bisættelse/begravelse: tid og sted, ønsker de vores deltagelse, - personale, børn m/forældre ved bisættelse/begravelse.
- Bearbejdning blandt institutionens børn: Børnene vil være optaget af dødsfaldet. En af måderne at bearbejde det på, er at lade dem tegne, tale, lege det igennem. Det er vigtigt at give plads til snak om døden, selvom det er følelsesladet. Man må gerne vise, at man er ked af det, det gælder også personalet.
- På dagen ved bisættelse-/begravelsesdagen: Institutionen sender en buket blomster og der flages på halv til at starte med og på hel stang efter tidspunkt af bisættelse/begravelse. Personalet aftaler indbyrdes, hvem der vil og kan deltage.

Sorg og krise politik i Børnehjørnet

- Evt. initiativer fra forældre som ønsker at indsamle til blomster mv. skal bakkes op.
- Besøg på kirkegården: Børnene der har været tæt på det afdøde personale, har mulighed for at besøge gravstedet, hvis det er geografisk muligt. Ellers kan Herlufmagle Kirkegård besøges.

6. Ulykkestilfælde/dødsfald i Børnehaven

Alvorlige ulykker med legemsbeskadigelse eller dødsfald, der finder sted i institutionen eller observeres af børnene, fx fra legepladsen eller på tur.

Hvordan skal personalet agere:

- Ansvar fordeles: En yder førstehjælp, en ringer 1-1-2 og kontakter derefter forældrene til det tilstedekomende barn, resten samler de øvrige børn væk fra ulykkesstedet.
- Et personale tager med i ambulancen, hvis forældrene ikke er nået frem. Personalet bliver hos barnet indtil forældrene er tilstede. Hvis et personale kommer til skade, kan der ikke afses, at en kollega tager med.
- Ved ulykke i/ved institution: Når der er taget hånd om ulykken, - ambulancen er kørt, holdes der samling på stuerne, hvor der orienteres om det der er sket, og børnene får lejlighed til at fortælle om deres oplevelse.
- Ved uheld på tur: Børnene samles og man tager hjem hurtigst muligt. Leder kontaktes og kan være behjælpelig med transport.
- Information til forældrene: Der skrives på fælles nembørn og der gives mundtlig information ved afhentning. Ved omfattende ulykke ringes til de implicerede børns forældre, der anmodes om at hente børnene.
- Opfølgning: I samling på stuerne næste dag tages en snak med børnene om hvad der skete, melding om hvordan den/de tilskadede har det. Børnene kan evt. lave tegninger og sende til vedkomne. Ved meget alvorlige ulykker afholdes et forældremøde, gerne med deltagelse af kommunernes psykolog. Der gives yderligere information om hvad der er sket, om hvordan institutionen har fulgt op, information om hvad børn forstår og om deres reaktioner, enkle råd om hvad forældrene kan gøre hjemme, fx med henvisning til litteratur, samt diskussion af den videre håndtering i institutionen.
- Medfører ulykken dødsfald, gennemføres den beskrevne procedure 4 punkt 5.

Udarbejdet af Mette N. Larsen & Line Holmelund, marts 2020.

Godkendt på personale møde 6. maj og af forældrerådet april 2020.

Sorg og krise politik i Børnehjørnet

Generelle spørgsmål til forældre/hjemmet for at finde ud af følgende:

- Hvad er der sket?
- Hvordan kan institutionen hjælpe?
- Hvorledes er barnet orienteret?
- Er der noget pt. vi kan hjælpe med?
- Hvorledes informerer vi de andre personaler, børn og forældrene på stuen/i Børnehjørnet.

Sparringspartner: Områdeleder, CDS ledelse.

Kommune psykolog kan hjælpe med handleplan for barn og familien og daglig leder kan være behjælpelig med kontakt.

Forældre Telefonen (Børnes vilkår) 35 55 55 59 mandag til fredag 9:00-13:00.

Bøger:

0-14 år pædagogisk tidsskrift: Børn og sorg

Hvor går man hen når man går bort? <https://Bedemand.dk>